

Haur Garaiko Kontuak

ETNOLOGIA ETA DIALEKTOLOGIA LEHIAKETA - 2000.eko apirila

Transmisoreen izen-abizenak: Loreto Taberna eta Lorenzo Iparragirre.

Adina: 67 eta 72 urte.

Herria: Arantza, Urdingonborda baserria.

Gaia: Haur garaiko kontuak.

Oharra: Transkripzioan ahoskera eta hizkera errespetatu dugu.

TRANSKRIPZIOA:

Aurkezpena: Kaixo, emen gaude Urdimorda baserrin ta Lorentxo ta Loretori imar diogu ta elkarrizketa bat yokuri buruz.

Galdera: Ze yokutan aritzen zinten?

Lorenzo: Yokuk itten ginttun, ibiltzen giñen yostetan Perikonmordako gatxain xelayin antxe ibiltzen ginen Ontsomordakuk ta gu re formatzen giñen bortz sei bat ta an ibiltzen ginen baleka, potebilka. Gero udan berotzen tzulikan goiko lepositura yuaten giñen freskatzera. An ibiltzen giñen urin ta ola pasatzen genun ...

Galdera: Ta zuek zertan aritzen zinten?

Loreto: Gu, gu aritzen giñen jostetan, batzutan, bertze batzutan elkarrekin joka. Ta Muniltzkuk, Madalenkordakuk eta ... gu Lutzinkordakuk ibual zortzi bedetzi beden zaten giñen; kuadril gaitza biltzen giñen. Aritzen giñen yostetan, bueno, itxekuk siestara yuaten zirenin gu biltzen ginen denak, kuadril bat gaitza. Ya uain Arantza guziyin ezta aimertze umerik zanen. Alaxen aritzen ginen aritz batin bueltan, baleka. Bertze batzutan paratzen ginttun pirlak; pirlatan aritzen giñen agitz ongi ta gero kartatan ere bai, seikurrin, puntin ta gero ori, bertze yoku ori, zer da? ...trukin. Musin ere bai pixkuat ez aimertze ez gunun aimertze enteintzen ori. Eta gero illunarrin tortzen ginen. Abu(do) xamar tortzia nai zaten zuten itxekuk, attak ta amak. Kar barra zatten ginttun itturtikan ura, ezpaitzen urik zatten ordun eta ura aunitz biar tzen zertik azinda aunitz andikan bazkatarra zatten ziren urarekin. Ta ura karri, ura ekarri itturtik eta gero afaltzen gunun, aunitzan patat utsa, amatxik itten tzun ona. Gaztañak egosik edo errik, opil ta gazta eta oltxen zaten tzen. Gero arto xuritzko denbora baldin bazen aritzen ginen ordu batez arto xuritzen gottin denak, bueno, koxkornak e!, tikiyak ez. Aurrik aundiskunak arto xuritzera attakin, amak afaria prestatu bittartio, Gero amak prestatzen zunin gu betti torri ta afaldu. Arrosariua aunitzan errezten gunun, bertze aunitzan igual ez, segun logalia nola gunun.

Galdera: Zein zen yoku oritan gustukuna?

Loreto: Kartatan aritzia ta gero baita ere bertze gauz bat zatten zen izugarri pollita, karnikoltan. Aritzen ginen, karnikoltan, ola neskak. Lau karnikol zatten ziren eta ekin pillot bat artu ta arekin franko polliki denbora pasatzen gunun. Ta karnikol orik zuek uain igual ezttuzue izautuko. Orik zatten dire beldotxen besutan uste dut e! Ek beldotxa iltzen zenin egosi exurrak ongi ongi eta kentzen genion exur ek ta gero pintatu ongi ongi esmalte gainko azkazalak pintatzeko esmalte polit oiekin denak difentik eta antxe aritzen giñen yostetan.

Galdera: Ta zuek ze yoku zuntzen gustukuna?

Lorenzo: Guk gustukuna... iganditan yoaten giñen Gaikordara. Gaikordan itten tzen libersua, auzoko mutil ta neska guziak, denak, ordun yoaten zen igande arrasletan Gaikordara. Aundiyak aritzen tziren pilotan. Zaten zen frontona bezala iña itxe paretari ta an aritzen tziren pilotan; gu, berriz, antxen dienak elkarrekin yostetan arraslin pasatzen gunun aitz ongi. Biltzen tzen aitz mutiko aunitz ta neskak ere bai, neskak kozkorrak.

Galdera: Ze yostallu zintuzten ta ze tresnekin egiñak?

Loreto: Yostalluk zaten zen tiragoma bat. Bi goma koxkorkin, abarka zar bateri kentzen tzion attak puskuat, goma puska bat ta arekin artu arriya ta ezpazen ixilik egoten areri titzen ginion arriya (j) itxera.

Galdera: Ta zuek ze yostallu zintuzten?

Lorenzo: Guk yostalluk... an zatten tziren. Gaikordako ta Ximonmordako Nikolas ta orik iñak zatten tziren pirlak egurrakin ta antxen txandaka, antxe aritzen giñen. Gero zatten gunun bertze yoku bat ere, ar batin sos ttikiyekin. Arri bati titu ta sos ttikiya arrimtzin (zuna) ar baten barrenin ura beretzako. Antxen denbo pasatzen gunun.

Galdera: Nun aritzen zintzen yostetan?

Loreto: Gu aritzen giñen Muniltzko ariztan yostetan ta gero andikan denak bakotxa bere etxetara lasterka itxera yuan eta gero lanak egin bar zatten gintun. Koxkorrak biau goizin sua bizteko xotxak billu eta ola. Gaztañak billu re bai, batzutan. Aizegua baldin bazen gaztaña tortzen zen arboltik lurrera atari ixkin artan ta gero ura biltzen genun bolts batin ta ondoko egunin egosi ta yan. Edo ximaldu pixkoat eta erreta, txartanin erre ta ikaragarri ona zatten ziren. Mallo zurazko bat, mallo batkin zanpatu, espezialak yatko.

Galdera: Ta zuek, nun aritzen zintzen yostetan?

Lorenzo: Gu iganditan Gaikordan ta bertzela, berriz, libre giñenin, berriz, goiko leposituan ta emen Perikonmordako gatxain xelayin ere bai, emen aritzen giñen.

Galdera: Zemat lagun aritzen zintzen yostetan?

Lorenzo: Ba, zemat lagun?, zazpi-zortzi bat lagun ta igual amar ere bai.

Galdera: Ta zuek?

Loreto: Gu, ni enaiz oroitzen, miño,ba gu plantat kiñen lau itxikin igual hogeit lagun. Errontkordan ere baziren umik eta Madalenkordan ere bai sail bat, Muniltzan bi aldik nola ziren ta Uxainkordan ere zatten ziren aurrak eta, bueno, Pottunkordakuk, berriz, ziren zartxiguk, ek egotten tziren itxe leitikan begira gu nola yostatzen giñen.